

Konferencija na visokoj razini o budućnosti Europskog suda za ljudska prava

Deklaracija iz Brightona

Konferencija na visokoj razini u Brightonu 19. i 20. aprila 2012. godine, na inicijativu predsjedavanja Ujedinjenog Kraljevstva Komitetom ministara Vijeća Europe ("Konferencija") proglašava sljedeće:

1. Države članice Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija“) ponovo potvrđuju svoju duboku i stalnu opredijeljenost Konvenciji i ispunjenju svojih obaveza prema Konvenciji da za svaku osobu, pod svojom nadležnošću, osiguraju prava i slobode definirane Konvencijom.
2. Države članice također ponovo potvrđuju svoju privrženost pravu na individualnu aplikaciju Europskom sudu za ljudska prava („Sud“) kao temelju sistema za zaštitu prava i sloboda utvrđenih u Konvenciji. Sud daje izniman doprinos zaštiti ljudskih prava u Europi već više od 50 godina.
3. Države članice i Sud dijele odgovornost za realizaciju efikasne provedbe Konvencije, potpomognuti temeljnim načelom supsidijarnosti. Konvencija je zaključena na osnovu, *inter alia*, suverene ravnopravnosti država. Države članice moraju poštivati prava i slobode zagarantirane Konvencijom, i moraju efikasno rješavati povrede na državnoj razini. Sud djeluje kao zaštitnik za povrede koje nisu riješene na državnoj razini. Ako Sud ustanovi povredu, države članice moraju se povinovati konačnoj presudi Suda.
4. Države članice i Sud također dijele odgovornost za osiguravanje održivosti mehanizma Konvencije. Države članice su odlučne da rade u saradnji sa Sudom kako bi postigle ovo, oslanjajući se također na važan rad Komiteta ministara i Parlamentarne skupštine Vijeća Europe, kao i Povjerenika za ljudska prava i drugih institucija i tijela Vijeća Europe, i radeći u duhu saradnje sa civilnim društvom i Državnim institucijama za ljudska prava.
5. Konferencija na visokoj razini u Interlakenu („Interlaken Konferencija“) u svojoj Deklaraciji od 19. februara, 2010. godine primila je na znanje je sa velikom zabrinutošću da je deficit između uloženi i riješeni aplikacija nastavio rasti; smatrajući da je takva situacija prouzrokovala štetu učinkovitosti i vjerodostojnosti Konvencije i njenog nadzornog mehanizma i da predstavljala opasnost kvaliteti i dosljednosti sudske prakse i autoritetu Suda. Konferencija na visokoj razini u Izmiru („Izmirska Konferencija“) je u svojoj Deklaraciji od 27. aprila 2011. godine pozdravila konkretan napredak postignut nakon Konferencije u Interlakenu. Države članice su veoma zahvalne švicarskom i turskom predsjedavanju Komitetom ministara zbog toga što su sazvale ove konferencije, i svima onima koji su pomogli da se ostvare aktivnosti i planovi daljih aktivnosti.
6. Rezultati do sada postignuti u okviru Protokola br. 14. su ohrabrujući, posebno kao rezultat mjera koje je poduzeo Sud kako bi povećao efikasnost i riješio brojne očito nedopuštene aplikacije koje su u postupku pred Sudom. Međutim, rastući broj potencijalno osnovanih aplikacija koje su podnesene Sudu je ozbiljan problem koji izaziva zabrinutost. U svjetlu trenutne situacije Konvencije i Suda, relevantni koraci predviđeni konferencijama u Interlakenu i Izmiru moraju se nastaviti u potpunosti provoditi, a puni potencijal Protokola br. 14 iskoristiti. Međutim, kao što je istaknuto na Konferenciji u Izmiru, sam Protokol br. 14 neće osigurati trajno i sveobuhvatno rješenje problema s kojim se suočava sistem uspostavljen Konvencijom. Dalje mjere su, stoga, također potrebne da bi se osiguralo da sistem uspostavljen Konvencijom ostane djelotvoran i da može nastaviti štiti prava i slobode preko 800 miliona ljudi u Europi.

A. Provedba Konvencije na državnoj razini

7. Potpuna provedba Konvencije na državnoj razini zahtijeva od država stranki da poduzmu efikasne mjere za sprječavanje povreda. Svi zakoni i politike trebali bi biti formulisani, i svi državni dužnosnici trebali bi obavljati svoje obaveze na način koji će osigurati primjenu Konvencije. Države stranke također moraju osigurati načine na koje se mogu tražiti pravna lijekovi za navodne povrede Konvencije. Domaći sudovi i tribunalni trebaju uzimati u obzir Konvenciju i sudsku praksu Suda. Zajedno, ove mjere bi trebale smanjiti broj povreda Konvencije. One bi također smanjile broj osnovanih aplikacija podnesenih Sudu, samim time smanjujući njegov obim posla.
8. Vijeće Europe ima ključnu ulogu u pomaganju i ohrabriranju provedbe Konvencije na domaćem nivou, kao dio svog šireg rada u oblasti ljudskih prava, demokratije i vladavine prava. Pružanje tehničke pomoći na zahtjev država stranki, od strane Vijeća Europe ili bilateralno od strane druge države stranke, širi dobru praksu i podiže standarde poštivanja ljudskih prava u Europi. Podrška koju pruža Vijeće Europe trebala bi biti pružena na efikasan način s obzirom na definirane rezultate, u koordinaciji sa širim radom organizacije.
9. Stoga Konferencija:
  - a) ponovo potvrđuje jako opredjeljenje država stranki da ispune svoje primarne obaveze provedbe Konvencije na državnoj razini;
  - b) snažno potiče države stranke da nastave da u potpunosti uzimaju u obzir preporuke Komiteta ministara za provedbu Konvencije na nacionalnoj razini prilikom pripreme svojih zakonodavstava, politika i praksi na taj način omogućavajući efikasno provođenje Konvencije;
  - c) posebno, iskazuje odlučnost država stranki da osiguraju efikasnu provedbu Konvencije na nacionalnoj razini poduzimajući sljedeće specifične mjere, u onoj mjeri u kojoj su relevantne:
    - i) razmatrajući uspostavljanje, ukoliko to već nisu uradile, nezavisne državne institucije za ljudska prava;
    - ii) provodeći praktične mjere kako bi osigurale da su politike i zakonodavstvo u potpunosti usklađeni sa Konvencijom, uključujući i pružanje informacija državnim parlamentima o usklađenosti nacrtu primarnog zakonodavstva predloženog od strane Vlade sa Konvencijom;
    - iii) razmatrajući uvođenje, ukoliko je neophodno, novih domaćih pravnih sredstava, specifične ili opšte prirode, za navodne povrede prava i sloboda u skladu sa Konvencijom;
    - iv) omogućavajući i potičući domaće sudove i tribunale da uzmu u obzir relevantna načela Konvencije, uzimajući u obzir sudsku praksu Suda, pri vođenju postupaka i formulisanju presuda; a posebno omogućavajući strankama u sporu, u okviru adekvatnih parametara domaćeg sudskog postupka ali bez nepotrebnih smetnji, da skrenu pažnju domaćim sudovima i tribunalima na bilo koje relevantne odredbe Konvencije i jurisprudenciju Suda;
    - v) pružajući javnim službenicima relevantne informacije o obavezama prema Konvenciji; i posebno obučavajući službenike koji rade u pravosudnom sistemu, a koji su zaduženi za provođenje zakona, ili su zaduženi za lišavanje slobode osobe, kako da ispune obaveze prema Konvenciji;
    - vi) pružajući odgovarajuće informacije i obuku o Konvenciji u vidu podučavanja, obuke i profesionalnog razvoja sudaca, pravnika i tužitelja;
    - vii) pružajući informacije o Konvenciji potencijalnim podnosiocima aplikacija, posebno o opsegu i ograničenjima njihove zaštite, nadležnosti Suda i kriterijima za utvrđivanje dopuštenosti;

- d) potiče države stranke, ukoliko to nisu već uradile, da:
  - i) osiguraju da se bitne presude Suda prevedu ili sumiraju na domaće jezike kada je neophodno da se iste primjereno uzmu u obzir;
  - ii) prevedu na domaće jezike Praktični vodič Suda o kriterijima za utvrđivanje dopuštenosti; i
  - iii) razmisle o davanju dodatnih dobrovoljnih priloga programima za ljudska prava Vijeća Europe ili Fondu za ljudska prava (*Human Rights Trust Fund*);
- e) potiče sve države stranke da u najvećoj mjeri koriste tehničku pomoć, te da pružaju i primaju, na zahtjev, bilateralnu tehničku pomoć u duhu otvorene saradnje za puno poštovanje ljudskih prava u Europi;
- f) poziva Komitet ministara:
  - i) da razmotri koji je najbolji način da se osigura da tražena tehnička pomoć bude pružena državama strankama kojima je ista najviše potrebna;
  - ii) nadovezujući se na tačke c(iii) i (iv) gore, da pripremi vodič dobre prakse vezano za domaća pravna sredstva; i
  - iii) nadovezujući se na tačku c(v) gore, da pripremi alate koje bi države stranke mogle koristiti za informisanje svojih javnih službenika o obavezama države u okviru Konvencije;
- g) poziva Generalnog sekretara da predloži državama strankama, putem Komiteta ministara, praktične načine da unaprijede:
  - i) pružanje tehničke pomoći i programa saradnje Vijeća Europe;
  - ii) saradnju između različitih aktera Vijeća Europe u pružanju pomoći;
  - iii) stavljanje u fokus relevantne tehničke pomoći koja je dostupna svakoj državi stranki na bilateralnoj osnovi, uzimajući u obzir određene presude Suda;
- h) poziva Sud da naznači one svoje presude koje bi posebno preporučio za moguće prevođenje na domaće jezike;
- i) ponavlja važnost saradnje između Vijeća Europe i Europske unije, posebno u osiguranju efikasne provedbe zajedničkih programa i usklađenosti između njihovih prioriteta u ovoj oblasti.

B. Interakcija između Suda i državnih vlasti

- 10. Države stranke u Konvenciji su dužne osigurati svima u okviru svoje nadležnosti prava i slobode definirane u Konvenciji, i pružiti djelotvorno pravno sredstvo pred domaćim tijelom za sve one čija su prava i slobode povrijeđeni. Sud autoritativno tumači Konvenciju. On također djeluje kao zaštitnik za pojedince čija prava i slobode nisu osigurane na državnoj razini.
- 11. Jurisprudencija Suda jasno naglašava da države stranke uživaju slobodu procjene u načinu primjene i provedbe Konvencije, u zavisnosti od okolnosti slučaja i prava i sloboda koja su u pitanju. Ovo pokazuje da je sistem Konvencije supsidijaran u odnosu na zaštitu ljudskih prava na domaćoj razini, te da su domaći organi u principu u boljoj poziciji nego međunarodni sud da ocijene lokalne potrebe i uslove. Sloboda procjene ide rame uz rame sa nadzorom u okviru sistema Konvencije. U tom smislu, uloga Suda je da ocijeni da li su odluke koje su donijela domaća tijela kompatibilne sa Konvencijom, posebno vodeći računa o slobodnoj procjene države.

12. Stoga Konferencija:

- a) pozdravlja razvoj principa sudske prakse od strane Suda, kao što su supsidijarnost i sloboda procjene, i potiče Sud da da veliki značaj i primjenjuje konzistentno ove principe u svojim presudama;
- b) zaključuje da bi, iz razloga transparentnosti i pristupačnosti, pozivanje na princip supsidijarnosti i doktrinu slobodne procjene, kako su razvijeni u sudskoj praksi Suda, trebalo biti uključeno u Preambulu Konvencije i poziva Komitet ministara da usvoji neophodni instrument za izmjene do kraja 2013. godine, u isto vrijeme podsjećajući države članke na opredijeljenost da u cijelosti provode svoje obaveze osiguravanja prava i sloboda definiranih Konvencijom;
- c) pozdravlja i potiče otvorene dijaloge između Suda i država članke kao načina razvoja poboljšanog razumijevanja njihovih uloga u provođenju njihove zajedničke odgovornosti za primjenu Konvencije, uključujući posebno dijaloge između Suda i:
  - i) najviših sudova država članaka;
  - ii) Komiteta ministara, uključujući dijaloge o principu supsidijarnosti i jasnoći i dosljednosti sudske prakse Suda;
  - iii) zastupnicima vlada i pravnim stručnjacima država članke, posebno o proceduralnim pitanjima i, putem konsultacija, o prijedlozima za izmjene Poslovnika Suda;
- d) prima na znanje da bi interakcija između Suda i domaćih organa mogla biti ojačana uvođenjem u Konvenciju većih ovlasti Suda, koje bi države članke mogle prihvatiti ukoliko žele, za pružanje savjetodavnih mišljenja po zahtjevu za tumačenje Konvencije u kontekstu specifičnog slučaja na domaćoj razini, ne dovodeći u pitanje neobavezujući karakter mišljenja za druge države članke; poziva Komitet ministara da pripremi nacrt teksta opcionalnog protokola uz Konvenciju u tu svrhu do kraja 2013. godine; i dalje poziva Komitet ministara da potom odluči da li da isti usvoji; i
- e) podsjeća da je Konferencija u Izmiru pozvala Komitet ministara da dalje razmotri pitanje privremenih mjera u skladu sa pravilom 39 Poslovnika Suda; i poziva Komitet ministara da ocijeni da li je došlo do značajnog smanjenja u njihovom broju i da li se aplikacije u kojima se primjenjuju privremene mjere sada brže rješavaju, te da predloži sve potrebne aktivnosti.

C. Aplikacije Sudu

13. Pravo na pojedinačnu aplikaciju je kamen temeljac sistema Konvencije. Pravo na podnošenje aplikacije Sudu trebalo bi biti praktično ostvarivo i države članke moraju osigurati da ni na koji način ne sprječavaju efektivno uživanje ovog prava.
14. Kriteriji za utvrđivanje dopuštenosti u članu 35 Konvencije određuju koje aplikacije bi Sud trebao dalje razmatrati u meritumu. Oni bi Sudu trebali pružiti praktične alate koji bi osigurali da se Sud može koncentrirati na one slučajeve u kojima princip ili značaj povrede zahtjeva njihovo razmatranje. Na Sudu je da odluči o dopuštenosti aplikacije. Važno je da pri tome Sud nastavi primjenjivati strogo i dosljedno kriterije za utvrđivanje dopuštenosti, kako bi učvrstio povjerenje u nepopustljivost sistema Konvencije i osigurao da se ne stavlja nepotrebnim pritiskom na njegov rad.

15. Stoga Konferencija:

- a) pozdravlja prijedlog Suda da se vremensko ograničenje, u skladu sa Članom 35(1) Konvencije, u okviru kojeg se aplikacija treba podnijeti Sudu može skratiti; zaključuje da je vremensko ograničenje od četiri mjeseca adekvatno; i poziva Komitet ministara da usvoji neophodni instrument za izmjene do kraja 2013. godine;

- b) pozdravlja strožiju primjenu vremenskog ograničenja u Članu 35(1) Konvencije koju je predvidio Sud; i ponavlja važnost da Sud primjenjuje potpuno, konzistentno i predvidivo sve kriterije dopuštenosti uključujući pravila vezana za opseg njegove nadležnosti, kako bi osigurao efikasnu primjenu pravde i zaštitu uloge Suda i domaćih organa;
- c) zaključuje da član 35(3)(b) Konvencije treba biti izmijenjen na način da se uklone riječi „i pod uvjetom da se nijedan slučaj ne može odbiti po ovom osnovu koji nije uredno razmatran na domaćem tribunalu“; i poziva Komitet ministara da usvoji neophodni instrument za izmjene do kraja 2013. godine;
- d) potvrđuje da se aplikacija treba smatrati očigledno neosnovanom u smislu člana 35(3)(a), *inter alia*, u tolikoj mjeri u kojoj Sud smatra da aplikacija pokreće pitanje koje je dobro razmotreno od strane domaćeg suda, koji je primjenio prava garantirana Konvencijom, u svjetlu dobro utvrđene sudske prakse Suda, uključujući slobodnu procjenu gdje je potrebno, osim ako Sud smatra da aplikacija pokreće ozbiljno pitanje koje utiče na tumačenje ili primjenu Konvencije; i potiče Sud da uzme u obzir potrebu da zauzme strog i dosljedan pristup u proglašavanju takvih aplikacija nedopuštenim, pojašnjavajući u tu svrhu i svoju sudsku praksu ako je neophodno;
- e) pozdravlja poboljšanje pružanja informacija podnosiocima aplikacija od strane Suda o svojim procedurama, a posebno o kriterijima za utvrđivanje dopuštenosti;
- f) poziva Sud da napravi posebnu odredbu u Pravilima Suda za donošenje posebne odluke o dopuštenosti na zahtjev tužene Vlade kada postoji poseban interes da Sud odluči o efikasnosti domaćeg pravnog sredstva koje je u pitanju u datom slučaju; i
- g) poziva Sud da razvije svoju sudsku praksu o iscrpljivanju domaćih pravnih sredstava tako da zahtijeva od aplikanta, tamo gdje im je domaće pravno sredstvo bilo dostupno, da su prethodno pred domaćim sudovima ili tribunalima isticali navodnu povredu prava Konvencije ili ekvivalentne odredbe domaćeg zakona, čime daje domaćim sudovima priliku da primjenjuju Konvenciju u svjetlu sudske prakse Suda.

D. Obrada aplikacija

- 16. Broj aplikacija podnesenih Sudu svake godine udvostručio se od 2004. godine. Veliki broj aplikacija je sada u postupku pred svim osnovnim sudskim formacijama Suda. Mnogi aplikanti, uključujući one sa potencijalno dobro osnovanim aplikacijama, moraju čekati godinama na odgovor.
- 17. U svjetlu važnosti prava na pojedinačnu aplikaciju, Sud mora biti u mogućnosti da se rješava nedopuštenih aplikacija što je moguće djelotvornije, sa najmanjim uticajem na svoje resurse. Sud je već poduzeo važne korake da ovo postigne u okviru Protokola br. 14, koje treba pozdraviti.
- 18. Aplikacije koje se ponavljaju većinom proizlaze iz sistemskih ili strukturalnih problema na domaćoj razini. Odgovornost je države stranke, pod nadzorom Komiteta ministara, da osigura da se takvi problemi i povrede koje su rezultat istih rješavaju kao dio efektivnog izvršenja presuda Suda.
- 19. Rastući broj slučajeva u postupku pred Sudskim vijećem je također predmet ozbiljne zabrinutosti. Sud bi trebao biti u mogućnosti fokusirati svoju pažnju na potencijalno osnovane nove povrede.
- 20. Stoga Konferencija:
  - a) pozdravlja već postignuti napredak Suda u obradi aplikacija, a posebno usvajanje:
    - i) njegove prioritete politike, koja mu je pomogla da se fokusira na najvažnije i najozbiljnije slučajeve;
    - ii) metode rada koje modernizuju procedure, posebno za bavljenje sa nedopuštenim i slučajevima koji se ponavljaju, u isto vrijeme održavajući adekvatnu sudsku odgovornost;

- b) sa zahvalnošću prima na znanje procjenu Suda da bi se mogao riješiti neriješenih očito nedopuštenih aplikacija do 2015. godine; potvrđuje zahtjev Suda za dalje raspoređivanje domaćih sudaca i visoko pozicioniranih nezavisnih pravnika u njegovo Tajništvo kako bi se ovo moglo postići; i potiče države stranke da organiziraju takva dalja raspoređivanja;
- c) izražava stalnu zabrinutost zbog velikog broja aplikacija koje se ponavljaju a koje su u postupku pred Sudom; pozdravlja stalno korištenje proaktivnih mjera od strane Suda, posebno pilot presuda, za rješavanje povreda koje se ponavljaju na efikasan način; i potiče države stranke, Komitet ministara i Sud da rade zajedno na pronalaženju načina za rješavanje velikog broja aplikacija koji proizlaze iz sistemskih problema koje je identificirao Sud, razmatrajući različite ideje koje su iznijete, uključujući njihove pravne, praktične i finansijske implikacije, i uzimajući u obzir principe ravnopravnog tretmana svih država stranki;
- d) nadovezujući se na proceduru pilot presude, poziva Komitet ministara da razmotri opravdanost i modalitete procedure po kojoj bi Sud mogao registrirati i odrediti mali broj reprezentativnih aplikacija iz grupe aplikacija koje se odnose na istu povredu protiv iste tužene države, tako da to određivanje bude primjenjivo na cijelu grupu;
- e) prima na znanje da, kako bi se omogućilo Sudu da odlučuje u razumno vrijeme o aplikacijama koje su u postupku pred njegovim vijećima, može biti neophodno u budućnosti imenovati dodatne suce na Sud; dalje prima na znanje da bi ovi suci mogli imati drugačiji mandat i/ili različit opseg funkcija od postojećih sudaca Suda; i poziva Komitet ministara da odluči do kraja 2013. godine da li da nastavi sa izmjenama Konvencije kako bi omogućio imenovanje takvih sudaca nakon jednoglasne odluke Komiteta ministara koji postupaju po informaciji dobivenoj od Suda;
- f) poziva Sud da se konsultira sa državama strankama dok bude razmatrao primjenu šireg tumačenja koncepta dobro-utvrđene sudske prakse, u skladu sa Članom 28(1) Konvencije, kako bi presudio u većem broju slučajeva u okviru procedure Komiteta, ne dovodeći u pitanje odgovarajuće ispitivanje pojedinih okolnosti slučaja i neobavezujući karakter presuda protiv druge države stranke;
- g) poziva Sud da, u saradnji sa državama strankama, civilnim društvom i državnim institucijama za ljudska prava, razmotri da li:
  - i) u svjetlu iskustava pilot projekta, treba uvesti daljnje mjere kako bi se olakšalo podnošenje aplikacije putem interneta i kako bi se pojednostavila procedura za dostavljanje slučajeva, dok bi se nastavilo sa prihvatanjem aplikacija od strane aplikanta koji ih nisu u mogućnosti podnijeti putem interneta.
  - ii) se obrazac za podnošenje aplikacija Sudu može poboljšati kako bi se omogućila bolja prezentacija i obrada aplikacija;
  - iii) se odluke i presude Suda mogu staviti na raspolaganje stranama u sporu neposredno prije priopćenja u javnosti;
  - iv) se zahtjev za i komentari na pravednu naknadu, uključujući troškove, mogu podnijeti ranije u postupku pred Vijećem i Velikim vijećem;
- h) predviđa da puna provedba ovih mjera sa odgovarajućim resursima u načelu treba omogućiti Sudu da odluči hoće li priopćiti slučaj u roku od jedne godine, a nakon toga bi sve priopćene slučajeve učinio predmetom odluke ili presude u roku od dvije godine od priopćenja;
- i) nadalje izražava opredjeljenje država stranaka da rade u partnerstvu sa Sudom za postizanje ovih rezultata;
- j) poziva Komitet ministara da, u dogovoru sa Sudom, odredi način kojim će utvrditi da li su se, do 2015. godine, ove mjere pokazale dostatnim da omoguće da Sud uspješno odgovori na svoj obim posla, ili su neophodne dalje mjere.

E. Suci i jurisprudencija Suda

21. Autoritet i kredibilitet Suda velikim dijelom zavise od kvaliteta sudaca i presuda koje isti donose.
22. Visoki profil sudaca izabranih u Sud zavisi od kvaliteta kandidata predloženih Parlamentarnoj skupštini za izbor. Stoga je uloga država stranki u predlaganju kandidata sa najvećim mogućim kvalitetom od temeljne važnosti za daljnji uspjeh Suda, kao i visoko kvalitetnog Tajništva, s pravicima odabranim na osnovu njihove pravne sposobnosti i poznavanja prava i prakse država stranki, što osigurava neprocjenjivu podršku sucima Suda.
23. Presude Suda trebaju biti jasne i dosljedne. To promovira pravnu sigurnost. Pomaže državnim sudovima da primjenjuju Konvenciju na precizniji način, te pomaže potencijalnim aplikantima da ocijene da li imaju osnovanu aplikaciju. Jasnoća i dosljednost osobito su važne kada Sud rješava pitanja općih principa. Dosljednost u primjeni Konvencije ne zahtijeva da države stranke jednoobrazno provode Konvenciju. Sud je naveo da razmatra izmjenu i dopunu Poslovnika Suda kojim će učiniti obaveznim da se Vijeće odrekne nadležnosti gdje isti predviđa odstupanje od utvrđene sudske prakse.
24. Stabilno pravosuđe promovira dosljednost Suda. Stoga je, u principu, nepoželjno da bilo koji sudac služi manje od punog mandata predviđenog Konvencijom.
25. Stoga Konferencija:
  - a) pozdravlja usvajanje Smjernica za izbor kandidata za mjesto suca na Europskom sudu za ljudska prava, od strane Komiteta ministara, te potiče države stranke na njihovu primjenu;
  - b) pozdravlja osnivanje Savjetodavnog panela stručnjaka za kandidate koji se biraju za suce Europskog suda za ljudska prava; prima na znanje da je Komitet ministara odlučio izvršiti pregled rada Savjetodavnog panela nakon inicijalnog trogodišnjeg perioda; te poziva Parlamentarnu skupštinu i Komitet ministara da razmotre kako procedure za izbor sudaca mogu biti dodatno poboljšane;
  - c) pozdravlja korake koje Sud poduzima da održi i unaprijedi kvalitetu svojih presuda, a osobito da osigura da se jasnoća i dosljednosti presuda poveća još više; pozdravlja dugogodišnje priznanje Suda da je u interesu pravne sigurnosti, predvidivosti i jednakosti pred zakonom da bez uvjerljivih razloga ne odstupa od presedana utvrđenih prethodnim slučajevima; a posebno poziva Sud da uzme u obzir važnost dosljednosti u slučajevima gdje se presude odnose na aspekte istog pitanja, kako bi se osiguralo da njihov kumulativni učinak i dalje pruža državama strankama odgovarajuću slobodu procjene;
  - d) u svjetlu središnje uloge Velikog vijeća u postizanju dosljednosti jurisprudencije Suda, zaključuje da Član 30. Konvencije treba biti izmijenjen na način da se uklone riječi „izuzev kada se tome protivi jedna od stranaka u sporu“; poziva Komitet ministara da usvoji potrebni instrument za izmjene, te da razmotri da li su neke posljedične promjene potrebne, do kraja 2013. godine; te potiče države stranke da se suzdrže od prigovora na bilo koji prijedlog za odstupanje od strane nekog Vijeća do stupanja na snagu instrumenta za izmjene;
  - e) poziva Sud da razmotri da li bi sastav Velikog vijeća bio unaprijeđen *ex officio* uključivanjem potpredsjednika svakog Odjela;
  - f) zaključuje da je neophodno izmijeniti član 23(2) Konvencije promjenom dobne granice za suce postavljanjem uslova po kojem suci ne smiju biti stariji od 65 godina na dan na koji njihov mandat započinje, te poziva Komitet ministara da usvoji potrebni instrument za izmjene do kraja 2013. godine.

F. Izvršenje presuda Suda

26. Svaka država stranka se obavezala da će se povinovati konačnim presudama Suda u svakom slučaju u kojem je stranka. Putem nadzora, Komitet ministara osigurava pravilnu provedbu presuda Suda, uključujući i provedbu općih mjera za rješavanje širih sistemskih pitanja.

27. Komitet ministara, dakle, mora učinkovito i pravedno razmotriti da li su mjere koje je poduzela država stranka riješile povredu. Komitet ministara treba biti u mogućnosti poduzeti učinkovite mjere u odnosu na državu stranku koja ne postupi u skladu sa svojim obavezama iz člana 46. Konvencije. Komitet ministara treba obratiti posebnu pažnju na povrede koje otkrivaju sistemski pitanja na državnoj razini i treba osigurati da države stranke brzo i učinkovito implementiraju pilot presude.
28. Komitet ministara nadzire izvršenje sve većeg broja presuda. Dok Sud rješava podnesene potencijalno osnovane aplikacije, može se očekivati dalje povećanje obima rada Komiteta ministara.
29. Stoga Konferencija:
- a) potiče države stranke:
    - i) da razvijaju domaće kapacitete i mehanizme kako bi osigurale brzo izvršenje presuda Suda, uključujući i provedbu Preporuke 2008(2) Komiteta ministara, te da razmjenjuju dobre prakse u tom pogledu;
    - ii) da učine akcijske planove za izvršenje presuda što je moguće više dostupnim, uključujući, gdje je to moguće, objavljivanje istih na domaćim jezicima; i
    - iii) da omoguće važnu ulogu državnih parlamenata u razmatranju učinkovitosti poduzetih mjera izvršenja;
  - b) ponavlja poziv upućen Komitetu ministara na Konferencijama u Interlakenu i Izmiru, da u potpunosti primijene princip supsidijarnosti prema kojem države stranke mogu izabrati kako da ispune svoje obaveze u skladu s Konvencijom.
  - c) Poziva Komitet ministara da nastavi razmatrati kako da poboljša svoje procedure kako bi se osigurao učinkovit nadzor nad izvršenjem presuda, posebno putem:
    - i) više strukturiranim razmatranjem strateških i sistemskih pitanja na svojim sastancima; i
    - ii) većeg publiciteta svojih sastanaka;
  - d) poziva Komitet ministara da razmotri da li su neophodne učinkovitije mjere u odnosu na države koje ne izvrše presude Suda pravovremeno;
  - e) pozdravlja redovne izvještaje i debate Parlamentarne skupštine o izvršenju presuda.

G. Dugoročna budućnost sistema Konvencije i Suda

30. Ova Deklaracija se odnosi na neposredna pitanja s kojima se Sud suočava. Također, ključno je osigurati buduću učinkovitost sistema Konvencije. Da bi se to postiglo, neophodan je proces koji će predvidjeti predstojeće izazove i razviti viziju za budućnost Konvencije, kako bi se buduće odluke donosile na pravovremen i koherentan način.
31. Kao dio ovog procesa, možda će biti potrebno ocijeniti temeljnu ulogu i prirodu Suda. Dugoročna vizija mora osigurati održivost ključne uloge Suda u sistemu zaštite i promocije ljudskih prava u Europi. Pravo na pojedinačnu aplikaciju ostaje temelj sistema Konvencije. Buduće reforme moraju povećati mogućnost sistema Konvencije za brzo i učinkovito rješavanje ozbiljnih povreda.
32. Učinkovita provedba Konvencije na državnoj razini dozvolit će Sudu da dugoročno preuzme ulogu koja je u većoj mjeri usmjerena i ciljana. Sistem Konvencije mora podržavati države u ispunjavanju njihove osnovne odgovornosti da provode Konvenciju na državnoj razini.

33. Kao odgovor na učinkovitiju provedbu na državnoj razini, Sud bi trebao biti u poziciji da usmjeri svoje aktivnosti na ozbiljne i široko rasprostranjene povrede, sistemske i strukturalne probleme, te važna pitanja tumačenja i primjene Konvencije, i stoga bi sam trebao otkloniti manje povrede, a time i donositi manje presuda.
34. Konferencija u Interlakenu pozvala je Komitet ministara da, tokom perioda 2012-2015. godine, ocijeni u kojoj mjeri je provedba Protokola br. 14 i Plana djelovanja iz Interlakenu unaprijedila poziciju Suda. Odredila je da Komitet ministara, na osnovu te ocjene treba, prije kraja 2015. godine, odlučiti da li postoji potreba za daljim djelovanjem. Nadalje, odredila je da, prije kraja 2019. godine, Komitet ministara treba odlučiti da li su se usvojene mjere pokazale dostatnim kako bi se osiguralo održivo funkcionisanje mehanizama kontrole Konvencije ili su neophodne temeljitije promjene.
35. Stoga Konferencija:
- a) pozdravlja proces razmatranja dugoročne budućnosti Suda, započetog na Konferenciji u Interlakenu i nastavljenog na Konferenciji u Izmiru; te pozdravlja doprinos neformalne Konferencije u Wilton Park-u ovom razmatranju;
  - b) poziva Komitet ministara da, do kraja 2012. godine, utvrdi proces kojim će ispuniti svoje daljnje mandate u skladu sa ovom Deklaracijom i Deklaracijama usvojenim na Konferencijama u Interlakenu i Izmiru;
  - c) poziva Komitet ministara, u kontekstu ispunjenja svog mandata u skladu s Deklaracijama usvojenim od strane Konferencija u Interlakenu i Izmiru, da razmotri budućnost sistema Konvencije, gdje ovo razmatranje obuhvaća buduće izazove za uživanje prava i sloboda zajamčenih Konvencijom, te način na koji Sud najbolje može ispuniti svoju dvostruku ulogu u djelovanju kao zaštitnik pojedinaca čija prava i slobode nisu osigurane na državnoj razini i autoritativnom tumačenju Konvencije;
  - d) predlaže da Komitet ministara obavlja ovaj zadatak unutar postojećih struktura, osiguravajući sudjelovanje i savjete vanjskih stručnjaka prema potrebi, kako bi se osigurao širok spektar stručnosti i kako bi se omogućila najpotpunija moguća analiza pitanja i mogućih rješenja;
  - e) predviđa da će Komitet ministara, u sklopu ovog zadatka, provesti sveobuhvatnu analizu potencijalnih opcija za buduću ulogu i funkciju Suda, uključujući i analizu načina na koji se sistem Konvencije u suštini u svom sadašnjem obliku može očuvati, te razmatranje detaljnijih promjena načina na koji sistem Konvencije rješava aplikacije s ciljem smanjenja broja slučajeva koje treba rješavati Sud.
  - f) Nadalje poziva države stranke, uključujući Komitet ministara, da inicira sveobuhvatni pregled:
    - i) procedure nadzora izvršenja presuda Suda, te uloge Komiteta ministara u ovom procesu;
    - ii) osiguranja pravične naknade aplikantu u skladu s Članom 41. Konvencije;
  - g) kao prvi korak, poziva Komitet ministara da postigne privremeni stav o ovim pitanjima do kraja 2015. godine.

H. Opće i zaključne odredbe

36. Pristupanje Europske unije Konvenciji će unaprijediti koherentnu primjenu ljudskih prava u Europi. Konferencija stoga, sa zadovoljstvom, prima na znanje napredak na izradi nacrtu pristupnog sporazuma i poziva na brzo i uspješno zaključenje ovog rada.
37. Konferencija također, sa zahvalnošću, prima na znanje nastavak razmatranja, u skladu sa mandatom definiranim Konferencijama u Interlakenu i Izmiru, o tome da li je moguće uvesti pojednostavljeni postupak za izmjenu odredbi Konvencije o organizacijskim pitanjima, bilo putem Statuta Suda ili nove odredbe u Konvenciji, te poziva na brzo i uspješno zaključenje ovog rada, u potpunosti uzimajući u obzir ustavnu organizaciju država stranki.

38. Tamo gdje odluke kojima se ostvaruje provedba ove Deklaracija imaju financijske implikacije za Vijeće Europe, Konferencija poziva Sud i Komitet ministara da odrede opseg ovih troškova što je prije moguće, uzimajući u obzir budžetska načela Vijeća Europe i potrebu za opreznim raspolaganjem budžetom.

39. Konferencija:

- a) poziva Predsjedništvo Ujedinjenog Kraljevstva da sadašnju Deklaraciju i Zbornik radova s Konferencije dostavi Komitetu ministara.
- b) poziva države članice, Komitet ministara, Sud i Generalnog sekretara Vijeća Europe da u cijelosti primjenjuju ovu Deklaraciju;
- c) poziva buduće predsjedavajuće države Komiteta ministara da osiguraju budući poticaj reformi Suda i provedbi Konvencije.